

כלל החזקות עסקי ביטוח

דוחות כספיים למחצית הראשונה ולרבעון ה-2 של שנת 2019

הרווח הכולל לאחר מס במחצית ה-1 של 2019 עומד על כ-192

מיליון ₪, לעומת הפסד כולל בסך של כ-4 מיליון ₪ בתקופה

המקבילה אשתקד, גידול של כ-196 מיליון ₪

סך ההפרשות נטו במחצית הראשונה של שנת 2019 עמדו על

כ-270 מיליון ₪ לפני מס, זאת בגין השפעת הירידה בריבית חסרת

סיכון ושינוי הנחות תמותה, ולאחר הקטנת התחייבויות בגין

המלצות ועדת וינוגרד ושינוי הנחות גיל פרישה

דמי הגמולים במגזר הגמל ותקבולים בגין חוזי השקעה עלו, במחצית

הראשונה של 2019, בשיעור של 28% ו-64% בהתאמה, לעומת תקופה

מקבילה אשתקד, כחלק מחזרתה של החברה לתחום הפיננסים והגברת

פעילותה בענף

היקף הנכסים המנוהלים של החברה עומד בסוף המחצית הראשונה של

2019 על סך של כ-207 מיליארד ₪, גידול של כ-6% מתחילת שנת 2019

חברת כלל החזקות עסקי ביטוח מדווחת היום ה-21/8/2019 על תוצאותיה הכספיות למחצית הראשונה ולרבעון ה-2 של שנת 2019.

הכנסות החברה מפרמיות שהורווחו ברוטו, דמי הגמולים שנתקבלו מעסקי פנסיה וגמל, ותקבולים בגין חוזי השקעה הסתכמו במחצית הראשונה של 2019 בכ-9,111 מיליון ₪, לעומת כ-8,798 מיליון ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4%.

הכנסות החברה מפרמיות שהורווחו ברוטו, דמי הגמולים שנתקבלו מעסקי פנסיה וגמל, ותקבולים בגין חוזי השקעה הסתכמו ברבעון ה-2 של 2019 בכ-4,600 מיליוני ₪, לעומת כ-4,431 מיליוני ₪ בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4%.

דמי הגמולים במגזר הגמל ותקבולים בגין חוזי השקעה עלו בתקופת הדוח בשיעור של 28% ו-64% בהתאמה לעומת תקופה מקבילה אשתקד, כחלק מחזרתה של החברה לתחום הפיננסים והגברת פעילותה בענף. הפרמיות בביטוח חיים עלו בתקופת הדוח בשיעור של כ-7% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. דמי גמולים במגזר הפנסיה עלו בתקופת הדוח בשיעור של כ-5% לעומת תקופה מקבילה אשתקד.

בנטרול הפרמיות אשר התקבלו אשתקד בעסקת מכבי לביטוח סיעודי קבוצתי, הכנסות החברה מפרמיות שהורווחו ברוטו, דמי הגמולים שנתקבלו מעסקי פנסיה וגמל, ותקבולים בגין חוזי השקעה צמחו במחצית הראשונה של 2019 בשיעור של כ-8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לאחר מס במחצית הראשונה של 2019, המיוחס לבעלי מניות החברה, הסתכם לסך של כ-192 מיליוני ₪, לעומת הפסד כולל בסך של כ-4 מיליוני ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל לאחר מס ברבעון ה-2 של 2019, המיוחס לבעלי מניות החברה, הסתכם לסך של כ-17 מיליוני ₪, לעומת רווח כולל בסך של כ-112 מיליוני ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות החברה מדמי ניהול משתנים במחצית הראשונה של 2019 עמדו על סך של כ-206 מיליוני ₪, לעומת סך של כ-15 מיליוני ₪ בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח בתקופת הדוח הושפע, בין היתר, מהפרשות נטו בסך של כ-270 מיליוני ₪ לפני מס, בגין הירידה בריבית חסרת הסיכון ושינוי הנחות תמותה, ולאחר הקטנת התחייבויות בגין המלצות ועדת וינוגרד ושינוי הנחות גיל פרישה.

התשואה להון במחצית הראשונה של שנת 2019 עמדה על שיעור של כ-7.8%.

היקף הנכסים המנוהלים בקבוצה נכון לתאריך ה-30.06.2019 עומד על כ-207 מיליארד ₪, לעומת כ-197 מיליארד ₪ נכון לתאריך ה-31.12.2018, גידול של כ-6%.

סך ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה נכון לתאריך ה-30.06.2019 מסתכם בכ-5,078 מיליון ₪, לעומת כ-4,898 מיליון ₪ נכון לתאריך ה-31.12.2018, גידול של כ-4%.

יורם נוה, מנכ"ל כלל ביטוח ופיננסים, ציין: "תוצאות החציון מבטאות את איתנותה של החברה, זאת על אף ההפרשות בגין הירידה בריבית חסרת סיכון ושינוי לוחות התמותה. בתחילת השנה, הכרזנו על חזרתנו לתחום הפיננסים וכתוצאה מפעילותינו הענפה בנושא, כבר בחציון ניכרת עליה משמעותית בפעילותינו בתחום הגמל והחיסכון הפיננסי."

כלל ביטוח ופיננסים ממשיכה להציג בחציון זה שיפור עקבי ומובילות בדירוגי התשואות, בכל ערוצי החיסכון אל מול מתחריה, והיקף הנכסים בניהולה נמצא בשיא ועומד על כ-207 מיליארד שקל. יחד עם זאת, תקופה מאתגרת לפנינו, רווית שינויים, רגולציה, ריבית נמוכה ותחרות משמעותית, ואנו ממשיכים לפעול במרץ להתאמת פעילות החברה לתנאי השוק המשתנים."

דני נוה, יו"ר כלל החזקות, ציין: "תוצאות המחצית מציגות רווחי השקעה גבוהים, ועלייה בפרמיה ודמי הגמולים בעיקר בתחומי החיסכון והמוצרים הפיננסים. בנוסף, תיק הנכסים של החברה ממשיך לצמוח. כלל ביטוח ופיננסים תמשיך לפעול לטובת לקוחותיה ובעלי העניין שלה, בכל תחומי פעילותה."

הפרמיות שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-4,838 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-4,994 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בפרמיות נובע בעיקר מסיום התקשרויות עם קופות חולים מכבי ולאומית בביטוח סיעודי קבוצתי, במסגרתן הפרמיות שהורווחו הסתכמו אשתקד לסך של כ-357 מיליוני ש"ח ו-63 מיליוני ש"ח בהתאמה, לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.3 להלן. מנגד, נרשם גידול בפרמיות שהורווחו בעיקר בביטוח חיים ביחס לאשתקד בסך של כ-188 מיליוני ש"ח, בעיקר מגידול בפרמיות החד פעמיות.

הרווח הכולל לאחר מס לבעלי מניות החברה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-192 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון במונחים שנתיים בתקופת הדוח עמדה על שיעור של 7.8%, לעומת שיעור שלילי של 0.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל בתקופת הדוח הושפע בעיקר מעלייה בתשואות שווקי ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וקיבלו ביטוי בגידול בהכנסות מהשקעות שהביאו לגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-206 מיליוני ש"ח, לעומת גבייה בסך של כ-15 מיליוני ש"ח אשתקד.

התוצאות בתקופת הדוח וברבעון ובתקופות המקבילות אשתקד, בהתאמה, כמפורט להלן, כוללות בין היתר, את ההשפעות המפורטות הבאות (לפרטים בדבר השפעות נוספות על תוצאות מגזרי הפעילות, ראה סעיף ג' להלן).

לשנת 2018	Q2		1-6		במיליוני ש"ח
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר		בלתי מבוקר			
					ביטוח חיים –
					שינוי שיעור ריבית היוון בחישוב ההתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה ולגמלאות בתשלום
85	29	11	36	(16)	
135	170	(87)	136	(87)	שינוי בעתודות לגמלה בעקבות הקטנת צפי ההכנסות העתידיות (פקטור K)
					סה"כ השפעת השינויים בריבית על ההתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה ולגמלאות בתשלום
220	199	(76)	172	(103)	
					שינוי הנחת תמורת בחישוב התחייבויות לגמלאות בתשלום ולהשלמה לעתודה לקיצבה ⁽¹⁾
-	-	(353)	-	(353)	
-	-	120	-	120	שינוי הנחת גיל פרישה בחישוב התחייבויות להשלמה לעתודה לקיצבה ⁽²⁾
220	199	(309)	172	(336)	סה"כ השפעות על ההתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה ולגמלאות בתשלום
75	216	41	104	(35)	בחינת נאותות עתודות (LAT)
295	415	(268)	276	(371)	סה"כ ביטוח חיים
52	22	151	50	125	השפעת השלכות ועדת וינוגרד ⁽³⁾
-	2	11	(61)	(24)	ביטוח סיעוד במגזר בריאות- בחינת נאותות עתודות (LAT)
(115)	(115)	-	(115)	-	הפחתת מוניטין גמל

הערות:

- שינוי הנחות תמורת בחישוב התחייבויות לגמלאות בתשלום ולהשלמה לעתודה לקיצבה לאור המגמות העולות מטיטוט חוזר לעניין עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורת לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה, החברה הגדילה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בסך של כ-305 מיליוני ש"ח, מתוכם בסך של כ-43 מיליוני ש"ח בגין ההתחייבות לגמלאות בתשלום ובסך של כ-310 מיליוני ש"ח בגין ההתחייבויות להשלמה לעתודה לקיצבה (סך של 353 מיליוני ש"ח ביחד) והקטינה מנגד בסך של כ-48 מיליוני ש"ח את תוספת הפרשה לאור בדיקת נאותות העתודה. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוח הכספי.
- שינוי הנחת גיל פרישה בחישוב התחייבויות להשלמה לעתודה לקיצבה החברה שיפרה את מודל קביעת גיל יציאה לפרישה בעקבות מחקרים חדשים שביצעה לאור ניסיון שנצבר בנושא, בדבר נטייה של יציאה לפרישה במועד מאוחר מזה הנקבע בחוזר העתודות לקיצבה. כפועל יוצא מכך, הקטינה החברה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות בסך של כ-155 מיליוני ש"ח מתוכם בסך של כ-120 מיליוני ש"ח בגין ההתחייבות להשלמה לעתודה לקיצבה ובסך של כ-35 מיליוני ש"ח לאור בדיקת נאותות העתודה. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוח הכספי.
- השלכות ועדת וינוגרד**
לאור פסק הדין המאמץ את עיקרי מסקנות ועדת קמיניץ, ואשר קבע, בין היתר, כי שיעור ריבית ההיוון בפיוצי נזיקין המשמש להיוון תגמולי ביטוח למבוטחים, ימשיך לעמוד על שיעור קבוע של 3% החברה הקטינה את ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בתקופה של שישה ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בינוי 2019 בסך של כ-125 מיליוני ש"ח ובסך של כ-151 מיליוני ש"ח בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוח הכספי.

בתחומי הפעילות, פרט להשפעת שוק ההון וההשפעות שתוארו לעיל, נרשמה הרעה בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בענף סיעוד בביטוח בריאות בשל התפתחות שלילית בתביעות שקיבלה ביטוי במודל האקטוארי וכן בענפי רכב חובה וחבויות.

ב. רבעון

הפרמיות שהורווחו ברוטו ברבעון הסתכמו לסך של כ-2,427 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-2,519 מיליוני ש"ח

בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בפרמיות נובע בעיקר מסיום התקשרות עם קופות חולים מכבי ולאומית בביטוח סיעודי קבוצתי כאמור לעיל. ברבעון אשתקד, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בגין מכבי ולאומית הסתכמו לסך כל כ- 185 מיליוני ש"ח ו-31 מיליוני ש"ח בהתאמה. מנגד, נרשם גידול בפרמיות שהורווחו בביטוח חיים ביחס לאשתקד בסך של כ-97 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל לאחר מס לבעלי מניות החברה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-17 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-112 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון במונחים שנתיים בתקופת הדוח עמדה על שיעור שלילי של 1.3%, לעומת שיעור של 9.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני לשנת 2019 נרשמה עלייה בתשואות שווקי ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וקיבלו ביטוי בגידול בהכנסות מהשקעות שהביאו לגביית דמי ניהול משנתיים בסך של כ-35 מיליוני ש"ח, לעומת גבייה בסך של כ-2 מיליוני ש"ח אשתקד.

בנוסף, הושפעו התוצאות ברבעון ובתקופה המקבילה אשתקד מההשפעות המפורטות בטבלה לעיל.

בחודש יולי, 2019 נתקבל אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, ובהתאם, הוראות חוזר משטר כושר חשבונאי לא תחולנה יותר על חברות הביטוח בקבוצה. ביום 15 ביולי, פורסם יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה לשנת 2018. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.2.3 להלן.

ג. התפתחויות לאחר תקופת הדוח

לאחר תאריך הדיווח נמשכה הירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון. בהמשך לאמור בביאור 39(ה) ו-2(ה) בדוחות הכספיים השנתיים, ירידה בשיעורי הריבית עשויה לגרום לגידול בהתחייבויות הביטוח בביטוח כללי בענפים חובה וחבויות ותאונות אישיות, בהתחייבות להשלמה לעתודות לקצבה לרבות שינוי פקטור K, בהתחייבויות לגמלאות בתשלום בביטוח חיים וכן בהפרשות בביטוח חיים, סיעוד ובריאות כחלק מבדיקת נאותות העתודה (LAT) ולירידה ביחס כושר פירעון כלכלי.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות הירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון בתקופה זו על תוצאות הרבעון השלישי לשנת 2019 ועל יחס כושר פירעון כלכלי, וזאת בין היתר, לנוכח האי ודאות ביחס להשפעת ההתפתחויות האמורות על הערכת ההתחייבויות הביטוחיות של כלל ביטוח, בהתייחס להשפעת הירידה של עקום הריבית על שווים ההוגן של נכסי חוב ובהתייחס להמשך ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים עד לסוף הרבעון השלישי לשנת 2019, ואין באמור כדי להוות כל הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה לשנת 2019. לפרטים נוספים ראה גם סעיף 3.2.3 להלן.

ד. פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

להלן פירוט רכיבים עיקריים ברווח הכולל:

לשנת	Q2		1-6		סעיף	במיליוני ש"ח
	2018	2019	2018	2019		
מבוקר		בלתי מבוקר				
144	300	(233)	145	(113)	3.1.1.1	ביטוח חיים
(16)	(4)	(4)	(2)	(3)	3.1.1.4	פנסיה
(105)	(114)	5	(112)	10	3.1.1.3	גמל
23	182	(231)	32	(106)		סך הכל חטיבת חיסכון ארוך טווח
47	19	129	92	199	3.1.2	ביטוח כללי
(165)	6	5	(36)	30	3.1.3	בריאות
132	42	59	68	88	3.1.6	הוצאות מימון
(34)	(3)	110	(36)	236	3.1.4	אחר וסעיפים שאינם כלולים בתחומי הביטוח
(261)	162	(46)	(18)	272		סך הכל רווח (הפסד) כולל לפני מס
(117)	49	(30)	(16)	78		מיסים (הטבת מס) על הרווח הכולל
(144)	113	(16)	(2)	194		סך הכל רווח (הפסד) הכולל לתקופה, נטו ממס
(148)	112	(17)	(4)	192		מיוחס לבעלי המניות של החברה
4	1	1	2	2		מיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2.9)	9.1	(1.3)	(0.2)	7.8		תשואה להון במונחים שנתיים (באחוזים) *

(* התשואה להון מחושבת על בסיס הרווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה מחולק בהון לתחילת התקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה.

1.1 חיסכון ארוך טווח

1.1.1 פעילות ביטוח חיים

הערה	Q2		1-6		ביטוח חיים
	2018	2019	2018	2019	
הגידול בפרמיות בתקופת הדוח וברבעון נובע מגידול בפרמיות החד פעמיות.	1,417	1,514	2,824	3,012	פרמיות שהורווחו ברוטו
תקופת הדוח - הקיטון ברווח והמעבר להפסד בתקופת הדוח נובע בעיקר מהגדלת עתודות בתקופת הדוח בשל סביבת הריבית הנמוכה בסך של כ-221 מיליוני ש"ח לעומת שחרור עתודות בסך של כ-276 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
בנוסף, בתקופת הדוח גדלה העתודה בשל עדכון מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים בסך של כ-305 מיליוני ש"ח אשר קוזזה בחלקה בשל עדכון מחקרים אקטואריים ביחס לגיל פרישה בסך של 156 מיליוני ש"ח. ללא השפעה על התקופה המקבילה אשתקד.					
מנגד, בתקופת הדוח הושגה תשואה ריאלית ברוטו בפוליסות משתתפות ברווחים בשיעור של 6.32% לעומת שיעור של 0.57% אשתקד, כך המרווח הפיננסי בביטוח חיים הסתכם לסך של כ-594 לעומת סך של כ-261 מיליוני ש"ח אשתקד, (מתוך הסכום, בתקופת הדוח נגבו דמי ניהול משתנים בסך של כ-206 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-15 מיליוני ש"ח אשתקד). ומגידול בהכנסות מהשקעות במוצרי הריסק.	300	(233)	145	(113)	רווח (הפסד) כולל
רבעון - הקיטון ברווח והמעבר להפסד ברבעון נובע בעיקר מהגדלת עתודות ברבעון בשל סביבת הריבית הנמוכה בסך של כ-118 מיליוני ש"ח לעומת שחרור עתודות בסך של כ-415 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
בנוסף, ברבעון גדלה העתודה בשל עדכון מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים בסך של כ-305 מיליוני ש"ח אשר קוזזה בחלקה בשל עדכון מחקרים אקטואריים ביחס לגיל פרישה בסך של 156 מיליוני ש"ח, כאמור לעיל.					
מנגד, ברבעון הושגה תשואה ריאלית ברוטו בפוליסות משתתפות ברווחים בשיעור של 0.86% לעומת שיעור של 0.19% אשתקד, כך המרווח הפיננסי בביטוח חיים הסתכם לסך של כ-189 לעומת סך של כ-98 מיליוני ש"ח אשתקד (מתוך הסכום, ברבעון נגבו דמי ניהול משתנים בסך של כ-35 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-2 מיליוני ש"ח אשתקד). ומגידול בהכנסות מהשקעות במוצרי הריסק כאמור לעיל.					
	2.1%	1.9%	2.0%	1.8%	שיעור הפדיונות של פוליסות ביטוח החיים מעתודה ממוצעת במונחים שנתיים
	488	1,202	379	3,678	רווחי השקעה שנזקפו למבטוחים לאחר דמי ניהול

1.1.2 נתונים בדבר הפרמיות שהורוחו, דמי הניהול ומרווח פיננסי בביטוח חיים:

לשנת	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
2018	3	2	15	206	במיליוני ש"ח
	433	107	212	228	דמי ניהול משתנים
	436	108	227	434	דמי ניהול קבועים
	515	98	261	594	סך כל דמי ניהול
	5,388	1,338	2,678	2,662	סך הכל מרווח פיננסי ודמי ניהול
	459	80	146	349	פרמיות שוטפות
	5,847	1,418	2,824	3,012	פרמיות חד פעמיות
	69	13	31	37	סך הכל פרמיות שהורוחו ברוטו
	368	82	156	269	פרמיות שוטפות
	437	95	186	306	פרמיות חד פעמיות
					סך הכל פרמיות בגין חיסכון טהור

* פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

לשנת	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
2018	(1.13)	0.19	0.57	6.32	במיליוני ש"ח
	(1.70)	0.04	0.24	5.39	תשואה ריאליית לפני תשלום דמי ניהול
	0.05	1.39	1.48	7.60	תשואה ריאליית אחרי תשלום דמי ניהול
	(0.52)	1.24	1.14	6.65	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
					תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה)

לשנת	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
2018	(1.71)	(0.01)	0.30	6.23	במיליוני ש"ח
	(2.78)	(0.29)	(0.25)	5.68	תשואה ריאליית לפני תשלום דמי ניהול
	(0.53)	1.19	1.20	7.51	תשואה ריאליית אחרי תשלום דמי ניהול
	(1.62)	0.91	0.64	6.95	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
					תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

* לפרטים בדבר השינוי במדד המחירים לצרכן, ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים.

1.1.3 פעילות הגמל

הערה	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
המעבר לרווח בתקופת הדוח נובע בעיקר בשל ירידת ערך מוניטין שנרשמה אשתקד בתקופת הדוח וברבעון, ללא השפעה על התקופה השוטפת.	(114)	5	(112)	10	רווח (הפסד) כולל
הגידול נובע מגידול בהפקדות השוטפות ובהפקדות החד פעמיות לפי סעיף 190.	394	491	781	1,001	דמי גמולים

1.1.4 פעילות הפנסיה

הערה	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
	(4)	(4)	(2)	(3)	רווח (הפסד) כולל
	1,424	1,501	2,836	2,966	דמי גמולים

1.2 ביטוח כללי - להלן התפלגות הפרמיות והרווח הכולל

הערה	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
					ביטוח כללי
					פרמיות ברוטו
	605	604	1,285	1,291	
תקופת הדוח – נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-125 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-50 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ראה ביאור 8 לדוח הכספי. בנוסף נרשם גידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות.					
רבעון - נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-151 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-22 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ראה ביאור 8 לדוח הכספי.					
	18	129	92	199	רווח כולל
					רכב רכוש
					פרמיות ברוטו
תקופת הדוח ורבעון - הקיטון בפרמיה נובע בעיקר בשל תנאי תחרות בתחום.	176	156	398	371	
					רווח כולל לפני מס
	19	19	31	33	
	66%	65%	67%	67%	LR ברוטו
	67%	65%	68%	67%	LR בשייר
	94%	93%	94%	95%	CR ברוטו
	95%	94%	95%	95%	CR בשייר
					רכב חובה
					פרמיות ברוטו
	115	106	259	250	
תקופת הדוח – נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-63 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-28 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ראה ביאור 8 לדוח הכספי. בנוסף נרשם גידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות.					
רבעון - נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-75 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ראה ביאור 8 לדוח הכספי.					
	(15)	45	27	83	רווח (הפסד) כולל

1.2 ביטוח כללי - להלן התפלגות הפרמיות והרווח הכולל (המשך)

	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
					ענפי רכוש ואחרים פרמיות ברוטו
	203	231	398	440	
בתקופת הדוח - השיפור ברווח בתקופת הדוח נובע בעיקר משיפור חיתומי בענף מקיף דירות, אשר קוזז בחלקו על ידי הרעה בהתפתחות התביעות בענף תאונות אישיות תלמידים.					
רבעון - המעבר מרווח להפסד נובע בעיקר מהרעה בתביעות בענף תאונות אישיות תלמידים.	4	(1)	1	6	רווח (הפסד) כולל
	61%	53%	56%	47%	LR ברוטו
	44%	54%	52%	46%	LR בשייר
	93%	82%	88%	76%	CR ברוטו
	105%	113%	107%	105%	CR בשייר
					ביטוח אשראי פרמיות ברוטו
	28	28	55	55	
תקופת הדוח - נרשם גידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות, אשר קוזזו בשל הרעה בתביעות בתקופת הדוח ביחס לאשתקד.					
רבעון - הקיטון ברווח נובע בעיקר בשל הרעה בתביעות ברבעון ביחס לאשתקד.	11	6	18	17	רווח כולל
	12%	37%	14%	35%	LR בשייר
	35%	71%	35%	66%	CR בשייר
					ענפי חבויות פרמיות ברוטו
	82	83	176	175	
תקופת הדוח - נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-63 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-21 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ראה ביאור 8 לדוח הכספי.					
רבעון - נרשם קיטון בהפרשה בגין השלכות ועדת וינוגרד בסך של כ-76 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ראה ביאור 8 לדוח הכספי.	-	60	15	60	רווח כולל
הגידול ברווח קוזז בחלקו מהרעה בתביעות בענף חבויות צד ג'.					

1.3. ביטוח בריאות

הערה	Q2		1-6		
	2018	2019	2018	2019	
תקופת הדוח ורבעון- הקיטון בפרמיות נובע בעיקר מסיום התקשרות עם קופות החולים מכבי ולאומית בביטוח סיעודי קבוצתי. לפרטים נוספים ראה ביאור 8(ד) בדוחות הכספיים.					פרמיות שהורווחו ברוטו
הפרמיות שהורווחו ברוטו בגין מכבי ולאומית בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמו לסך של כ-367 מיליוני ש"ח ו-63 מיליוני ש"ח בהתאמה.	521	321	1,025	659	
ברבעון אשתקד, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בגין מכבי ולאומית הסתכמו לסך של כ-185 מיליוני ש"ח ו-31 מיליוני ש"ח בהתאמה.					
המעבר לרווח בתקופת הדוח נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בתקופת הדוח גדלה ההפרשה בשל בדיקת נאותות העתודות (LAT) אשר השפיעה על הרווח הכולל בסך של כ-24 מיליוני ש"ח, לעומת הפרשה בסך של כ-61 מיליוני ש"ח אשתקד.	6	5	(36)	30	רווח (הפסד) כולל
השיפור בתוצאות קוזז בחלקו עקב התפתחות שלילית בתביעות בקולקטיבים הסיעודיים שקיבלו ביטוי במודל האקטוארי.					

הערה	Q2		1-6		ענף סיעוד - רווח כולל פרט
	2018	2019	2018	2019	
תקופת הדוח- הקיטון בהפסד והמעבר לרווח נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בתקופת הדוח גדלה ההפרשה בשל בדיקת נאותות העתודות (LAT) אשר השפיעה על הרווח הכולל בסך של כ-24 מיליוני ש"ח, לעומת הפרשה בסך של כ-61 מיליוני ש"ח אשתקד.	(4)	13	(69)	14	
רבעון- הקיטון בהפסד והמעבר לרווח נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות כאמור לעיל. בנוסף, ברבעון קטנה ההפרשה בשל בדיקת נאותות העתודות (LAT) אשר השפיעה על הרווח הכולל בסך של כ-11 מיליוני ש"ח, לעומת הפרשה בסך של כ-2 מיליוני ש"ח אשתקד.					
תקופת הדוח ורבעון- הגידול בהפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע עקב התפתחות שלילית בתביעות בקולקטיבים הסיעודיים שקיבלו ביטוי במודל האקטוארי.	(9)	(32)	(7)	(31)	קולקטיבים, לרבות קופות חולים
תקופת הדוח ורבעון- הגידול ברווח הכולל לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות, הגידול ברווח קוזז בחלקו עקב הקצאה מחדש של הוצאות שהיו מיוחסות למכבי ולאומית, לפרטים נוספים ראה ביאור 8(ד) בדוחות הכספיים.	15	22	36	46	ענף ואשפוז - מחלות רווח כולל
					זמן ארוך
	4	1	3	1	זמן קצר

1.3 ביטוח בריאות

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבטוחים בפוליסות ביטוח בריאות מסוג סיעוד משתתף ברווחים:

פוליסות סיעוד משתתף ברווחים מסוג פרט וקולקטיב					במיליוני ש"ח
לשנת	Q2		1-6		
2018	2018	2019	2018	2019	
(37)	50	24	44	80	רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבטוחים

הסכמי קופות החולים מכבי ולאומית

בהתאם למצוין בסעיף 8.1.2.2 (ג) לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי 2018, במהלך שנת 2018 פרסמו קופות חולים מכבי ולאומית מכרזים חדשים לבחירת מבטח במתכונת התקשרות שונה כך שהמבטח הזוכה יישא בשיעור של 20% מהסיכון (להבדיל מהמצב בו כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") נשאה במלוא הסיכון הביטוחי). בהתאם להודעות הקופות הצעתה של כלל ביטוח לא זכתה במכרז. אי לכך, החל מיום 1 בינואר 2019 חדלה כלל ביטוח להיות המבטחת של קופ"ח מכבי והחל מיום 1 באפריל 2019 חדלה כלל ביטוח להיות המבטחת של קופ"ח לאומית.

בהתאם, החל מינואר ואפריל 2019 בהתאמה, החברה אינה גובה פרמיות בגין מבטחי קולקטיב קופת חולים מכבי ולאומית. פרמיות אלה הסתכמו בשנת 2018 לסך של כ- 745 מיליוני ש"ח וסך של כ- 129 מיליוני ש"ח בהתאמה.

בהמשך למצוין בסעיף 8.1.2.2 (ג) לפרק תיאור עסקי התאגיד ציינה החברה כי סיום ההתקשרות עם קופות החולים מכבי ולאומית צפוי להביא להפחתה מדורגת בהוצאות הישירות בגין הפעילות שהסתיימה, על פני 3 שנים. היקף ההוצאות הישירות בשנת 2018 בגין עסקאות מכבי ולאומית הינם בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח. בנוסף, הוצאות שאינן ישירות אשר יוחסו לעסקאות מכבי ולאומית, בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח, הוקצו מחדש בשנת 2019 לפעילויות השונות בכלל ביטוח, שעיקרן במגזר הבריאות. הקצאה זו, השפיעה גם על תזרים המזומנים העתידי הצפוי והגדילה את עתודות הביטוח בשנת 2018, בענף בריאות פרט (המחושבות על פי שיטת ה Gross Premium Reserve), בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח.

השפעת עסקת קופות חולים מכבי ולאומית על התוצאות לשנת 2018 הינה הפסד בסך של כ- 94 מ"ח ובסך של כ- 8 מ"ח, בהתאמה. הרכיבים העיקריים בהפסד בשנת 2018 מעסקת קופות חולים מכבי ולאומית נבעו מחוסר בהכנסות מהשקעות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות ומעדכון במודל האקטוארי בענף סיעוד, בין היתר לאור התפתחות שלילית בתביעות ומהשלכות פרסום תיקון הוראות החוזר המאוחד בדבר יישוב תביעות סיעוד. בתקופת הדוח, השפעת עסקת קופות חולים מכבי ולאומית הינה הפסד של כ- 21 מיליוני ש"ח ורווח של כ- 3 מיליוני ש"ח בהתאמה. ברבעון הנוכחי, השפעת עסקת קופות חולים מכבי ולאומית הינה הפסד של כ- 18 מיליוני ש"ח ו- 5 מיליוני ש"ח בהתאמה.

יובהר כי בספרי כלל ביטוח קיימת התחייבות בגין תביעות סיעוד, אשר עילתן בתקופת הביטוח הסיעודי עם קופות החולים, שהסתיימה כאמור, ואשר ישולמו לאחר תאריך הדוח.

כאמור בסעיף 8.1.2.2 (ג) לאור מתכונת ההתקשרות החדשה בביטוחים הסיעודיים של הקופות, היקף האחריות הביטוחית למבטח הזוכה, הינו נמוך משמעותית מכפי שהיה בכלל ביטוח במסגרת ביטוחים אלו במתכונת הקודמת. כמו כן, בהתחשב בראשוניותם של השינויים הרגולטוריים בנוגע ליישוב תביעות בתחום ביטוח סיעודי כפי שפורסמו במסגרת חוזר יישוב תביעות סיעוד, כמפורט בסעיף 8.1.2.2 לעיל (אשר חלקם עתיד להיכנס לתוקף בספטמבר 2019), ובהתחשב במחירים בהם למיטב ידיעתה של כלל ביטוח התקשרו הקופות עם המבטחים שזכו במכרזים, להערכת כלל ביטוח הרווחיות שהייתה נובעת עברה מהעסקאות, לו הייתה זוכה, הייתה נמוכה.

1.4 אחר וסעיפים שאינם כלולים בתחומי הביטוח

הערה	Q2		1-6		במיליוני ש"ח
	2018	2019	2018	2019	
תקופת הדוח - הגידול ברווח בתקופת הדוח נובע בעיקר מהכנסות מהשקעות בסך של כ- 258 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת הפסדים מהשקעות בסך של כ-3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
רבעון - הגידול ברווח בתקופת הדוח נובע בעיקר מהכנסות מהשקעות בסך של כ-116 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת סך של כ-10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.	(3)	110	(36)	236	סך הכל רווח כולל לפני מס

1.5 הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-447 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-442 מיליוני ש"ח אשתקד. וברבעון הסתכמו לסך של כ-223 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-218 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

1.6 הוצאות המימון בפעילות שאינה מוקצית למגזרים

הוצאות המימון של הקבוצה מושפעות בעיקר מהשינוי בשיעור מדד המחירים לצרכן הידוע (ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים), וכן מגיוסים ופירעונות של חוב. הוצאות המימון הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-88 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-68 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בתקופת הדוח נובע מעלייה של 1.2% במדד המחירים לצרכן, לעומת עלייה של 0.9% אשתקד. ברבעון הסתכמו ההוצאות לסך של כ-59 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-42 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות המימון ברבעון נובע מעלייה של 1.5% במדד המחירים לצרכן, לעומת עלייה של 1.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

2. נתונים עיקריים מהדוחות המאוחדים על המצב הכספי

2.1 נכסים

שיעור השינוי מדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		במיליוני ש"ח
		2018	2019	
-	31,502	31,578	31,640	השקעות פיננסיות אחרות (1)
				נכסים מנוהלים עבור אחרים (שאינם נוסטרו) בקבוצה (במיליוני ש"ח):
3	66,121	65,937	67,976	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
6	32,982	33,368	35,113	עבור עמיתי קופות גמל (1)
10	66,025	64,625	72,717	עבור עמיתי קרנות פנסיה (*)
6	165,128	163,930	175,806	סך הכל נכסים מנוהלים עבור אחרים
6	196,630	195,508	207,446	סך הכל נכסים מנוהלים
7	10,028	10,116	10,868	(*) מתוך הסכום, סך הנכסים המנוהלים על ידי עתודות הוותיקה

1. הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקופות הגמל (למעט בגין קופת גמל שכלל ביטוח קיבלה על עצמה התחייבות לתשואה שנתית מינימלית מובטחת) וקרנות הפנסיה. לפרטים נוספים, ראה ביאור 3(א)(2) בדוחות הכספיים השנתיים.

2.2. התחייבויות פיננסיות

נכון לתאריך המאזן, לקבוצה אין יתרות חוב שאינו לצרכי הון בחברות הביטוח.

2.3 הון ודרישות הון

א. דרישות הון בהתאם להוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי⁴¹

על חברות הביטוח בקבוצה חלות הוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II. בהתאם להנחיות הממונה, חברות ביטוח בקבוצה חישבו את יחס כושר הפירעון הכלכלי לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017.

חברות הביטוח בקבוצה קיבלו בחודש יולי 2019 את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה על ידי רואי החשבון המבקרים בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, ובהתאם, כמפורט בביאור 16(ה) לדוחות הכספיים של כלל ביטוח לשנת 2018, הוראות חוזר משטר כושר פירעון חשבונאי לא תחולנה יותר על חברות הביטוח בקבוצה.

הנתונים ליום 31 בדצמבר 2017 לא בוקרו ולא נסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים.

הנתונים ליום 31 בדצמבר 2018 בוקרו על ידי רואי החשבון המבקרים בהתאם להוראות הממונה. הביקורת נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 בדיקה של מידע כספי עתידי.

יצוין כי חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי מבוסס על נתונים ומודלים העשויים להיות שונים מאלה בהם עושה החברה שימוש במסגרת הדיווח הכספי, ואשר מתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. בפרט, וכמפורט בחוזר משטר כושר פירעון כלכלי, חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי, מבוסס, במידה רבה, על מודל חישוב הערך הגלום. לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון שחלות על חברות בקבוצה, ולמגבלות בנושא דיבידנד ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.

כמו כן, ראה דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2018 באתר האינטרנט של הקבוצה בכתובת [/https://www.clalbit.co.il/aboutclalinsurance/financialstatementsandpressrelease](https://www.clalbit.co.il/aboutclalinsurance/financialstatementsandpressrelease)

1. יחס כושר פירעון –

ליום 31 בדצמבר		הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2017	2018	
בלתי מבוקר	מבוקר	במיליוני ש"ח ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות: הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון הון נדרש לכושר פירעון עודף (גירעון) ⁴² יחס כושר פירעון
ובלתי סקור		
9,575	9,413	
8,823	9,327	
752	87	עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות: ⁴² הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון הון נדרש לכושר פירעון עודף (גירעון)
109%	101%	
8,773	9,119	
5,196	5,999	
3,577	3,120	

סף ההון (MCR)

ליום 31 בדצמבר		הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2017	2018	
בלתי מבוקר	מבוקר	במיליוני ש"ח הון עצמי לעניין סף ההון סף ההון (MCR)
ובלתי סקור		
6,514	6,438	
1,692	1,620	

(1) דרישת ההון חלה על כלל ביטוח, לרבות איחוד של כלל ביטוח אשראי.
(2) בהתאם להוראות בתקופת הפריסה, ההון הנדרש לכושר פירעון לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 עומד על 70% ו-65% בהתאמה, מההון הנדרש לכושר פירעון המחושב בהתאם להתאמת תרחיש מניות.
(3) לאחר מועד הדוח ועד למועד פרסום דוח יחס כושר פירעון, חלה ירידה בהיקף הון רובד 2 מוכר בסך של כ-23 מיליוני ש"ח. כמו כן ראה ב להלן.

2.3 הון ודרישות הון (המשך)

א. דרישות הון בהתאם להוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי (המשך)

דירקטוריון כלל ביטוח טרם קבע את יעד יחס כושר הפירעון על בסיס הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כאמור, קביעה המהווה תנאי מוקדם לחלוקת דיבידנד. לאמור עשויה להיות השפעה מהותית על יכולתה של החברה לחלק דיבידנד, שתלויה בעיקרה, בחלוקת דיבידנדים מכלל ביטוח לחברה.

ב. התפתחויות לאחר 31 בדצמבר 2018-

במחצית הראשונה של 2019, אירעו מספר התפתחויות שהינן בעלות השפעה פוטנציאלית על יחס כושר הפירעון של החברה. מחד של ירידת עקום הריבית חסרת הסיכון (שנמשכה גם לאחר תאריך הדוח), פרסום לוחות התמורה ועלייה בדרישות ההון בגין סיכון מניות. מאידך השפעת פסק הדין בעניין וינוגרד, הכנסות מהשקעות ועידכון מחקרים אקטואריים ביחס לגיל הפרישה. בשלב זה אין בידי החברה הערכה על שיעור ההשפעה הכוללת של מכלול ההתפתחויות על יחס כושר הפירעון (להוציא ההערכה ראשונית בגין פרסום לוחות התמורה ופסק הדין בעניין וינוגרד ראה דיווח מיידי מיום 12 באוגוסט 2019 מספר אסמכתא 2019-01-083347). אך ניתן להעריך כי ההשפעה הכוללת תביא לירידה ביחס כושר הפירעון תוך שמירה על עודף משמעותי מעל ההון הרגולטורי הנדרש בהוראות הפריסה.

הודעה זו כוללת מידע חלקי בלבד ביחס לתוצאות החברה לתקופה ינואר-מרץ 2019 והיא נערכה לשם תמצית ונוחות בלבד. ההודעה אינה יכולה להחליף עיון בדיווחים שפרסמה החברה לציבור (לרבות בדוחות הכספיים של החברה) הכוללים את המידע המלא אודות החברה, בטרם קבלת החלטה בדבר השקעה בניירות ערך של החברה. הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת ניירות ערך של החברה, או הזמנה לקבלת הצעות כאמור והיא מיועדת למסירת מידע בלבד במסגרת מתן הסברים על החברה.